

BEĞENİ, ONAY

Asuman İnceayan , Mehmet Nadir Erhan, Nilgün Sipahiođlu Dalay, Sinem Öney, Şükran Ersoy ve Yasemin Coşkun'un seçkin sayısal işleri ile katıldıkları "Başka İnsanların Gözünde Kabul" alt başlıklı sergi Lacan'ın değişinden esinlenir:

"Bakış, kendini diğeri aracılığıyla tamamlama arzusunun bir parçasıdır (Lacan)"

Kameranın icadından önce, hayatı belgelemek sanatsal yolla mümkündü. Sanatçılar tarafından sıkça tasvir edilen otoportreler, bir tür selfie gibiydi. Ancak bu portreler, gerçek dünyada somut nesnelere; gerçek tuvallere boyanmış ve gerçek duvarlara asılmıştı. Gerçeklik (kişinin özü) ve temsil (kişinin resmi) net bir şekilde ayrılmıştı. Zamanla, kopyalama ve çoğaltma tekniklerinin gelişmesiyle birlikte, gerçek ile temsil arasındaki belirgin ayrım bulanıklaşmaya başladı, ancak orijinale ulaşmak hala mümkündü. Ancak teknoloji, küresel iletişimi ve küresel iletişim, küresel kapitalizmi mümkün kıldığında ve bu dönemin küresel mantığı postmodernitede gerçek ile sanal arasındaki ayrımı bulanıklaştırdığında, gerçeklik ve temsil arasındaki ayrım ortadan kalkar. Jean Baudrillard'ın da belirttiği gibi, "otantiklik tamamen anlamsız bir kavram" haline gelir (1)

Bugün birey, sanal ortamda kendi görüntüsünü sergiler; klinik düzeyde olmasa da; bu, kendi görüntüsüne aşık olan Narcissus'u hatırlatır. Lacan, "bakış, kendini diğeri aracılığıyla tamamlama arzusunun bir parçasıdır" der (2) (s.122).

Bugün, bireyin kendini onaylamanın en garantili yolu aldığı "beğeniler"dir. Sanal görüntüler gerçek olanlardan daha mükemmeldir. Profesyonel kullanıcılar tamamen farklı "kimlikler" yaratır. Teknoloji, doğanın veya estetik cerrahinin yapamayacağını yapar. Herkes daha genç, daha güzel, daha ince ve daha uzun olabilir. Bugün, birey hayatını bu paralel evrende belgeliyor. Görüntüler orijinalerinden koparılmış ve avatarlar haline gelmiştir. Çok uzun vücut görüntüleri içeren videolar, geçmişin manierist resimleri gibidir. Michelangelo, Sistine Şapeli'ni boyarken vücut formlarını daha görkemli hale getirmek için abarttığı gibi, bugünün bireyi de ince ve uzun olma ve bu tür aşırı rötuşlarla ilgileniyor.

Görüntüler, sanal ortamda kendi gerçekliklerine dönüşür. Görülen şey artık inanılan şey olmayabilir. Gerçek veya sanal dünyada müdahale edilen herkes birbirine benzemeye başlar. Estetik müdahaleler, spor ve diyetlerle avatarlarına benzeyemeyenler, bu çift kişilik ortamında yarattıkları "kimlikler" ve karmaşık "özellikleri" arasında bir ikilemde kalır. Berger, Durer'e göre ideal çıplak bir kadının yüzü, başka bir kadının omuzları, başka bir kadının bacakları ve başka bir kadının ellerinden oluşur der (3) (s.62). Bu nedenle, nesne haline gelen kadın artık gerçek bir kişiden ziyade bir soyutlamadır. Yıllar sonra, Manet Olympia ile bu kuralları bozar. Olympia gerçektir, kusursuz değildir, yüzü asimetriktir ve rengi saf beyazdır. Olympia'dan yıllar sonra, gerçek veya sanal dünyada müdahale edilen bugünün görüntüleri Durer'in yaklaşımını hatırlatır. Gerçekliğe tahammül edilemez. Güzellik idealize edilmelidir. Kadınlar tarihte bir kez daha stereotip haline getirilir.

Bugünün tüketim toplumunun bireyi, sosyal medyada başkalarının gözlerine sunulan kendi görüntüsünün güzelliğine tutkuyla bağlıdır ve bu, zenginliğin güzelliğinin tutku ve takıntı ile tasvir edildiği Rönesans döneminin soylularına benzer. Bugünün bireyleri, tıpkı Rönesans dönemi sanatçılarının resmettiği gibi, yedikleri, içtikleri ve sahip oldukları nesnelere sosyal medyada paylaşır. Avrupa müzelerinin koridorlarını dolduran portreler gibi, sosyal medya koridorları da selfielerle doludur. Geçmişte yapılan portrelerde bireylerin birbirine benzemesi gibi, sahip olunan nesnelere yüceltilmesi ön plana çıktığı için, gerçek hayatta yapılan estetik müdahaleler ve sosyal medyada yapılan rötuşlar bireyleri birbirine benzer hale getirir. Doğanın güzelliklerini sosyal medyada paylaşmak istenirken, orada bulunmak ve o güzelliğe tanık olmak vurgulanır ve bu ayrıcalık selfielerle belgelenir. Hayat, cep telefonlarımızın kameraları tarafından belgelenir; alınan beğenilerle "güzel" onaylanır ve güzellik normları geniş çapta yayılır. Bireyler, seyircilerin gözlerine bakan ve beğenilmek isteyen "çıplaklar" gibidir.

Bugünün postmodern dünyasında, "görüntüler" artık bağımsız varlıklardır. Korunan şey, t anında mesajlar, müzik ve görüntüye müdahalelerle değiştirilen "gerçekliğin" sanal hali olup, gerçeklikten kopmuş durumdadır. Bu bağımsız varlıklar, bireylerin en güzel ve mükemmel hallerindeki avatarlarıdır. Tüm geçen yıllarda hayatı belgelemek söz konusu olduğunda, değişen insan karakteri değil, teknoloji ve ifade tarzıdır. F.T. 2022

(1)Wikipedia. Simulacra and Simulation, en.wikipedia; 2021

https://en.wikipedia.org/wiki/Simulacra_and_Simulation 5.4.2021, 5.12.2021.

(2)Sturken M, Cartwright L. Practices of Looking, an Introduction to Visual Culture. 2nd ed. New York: Oxford University Press Inc.; 2009.

(3)Berger J. Ways of Seeing. London: British Broadcast Corporation; 1972.